

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Rechtstreeksch of onrechtstreeksch oorzakelijk verband voor het « corpus delicti » van een strafrechtelijk misdrijf ?

Wat verstaat men door een rechtstreeksch of onrechtstreeksch oorzakelijk verband ?

Omschrijvingen brengen niet de gewenschte duidelijkheid.

In de meeste gevallen althans is het onderscheid gemakkelijk te toetsen aan praktische gevallen. Een typisch voorbeeld ontleend aan de praktische lessen van Prof. F. Collin aan de universiteit te Leuven, zal het onderscheid duidelijk maken. Een schuldenaar sluit zijn schuldeischer, die bij hem op betaling komt aandringen, in zijn kelder op, ten einde hem te dwingen tot het afgeven van eene kwijting. Terwijl de schuldenaar zich nog in den kelder bevindt ontstaat brand in de woning. De opgeslotene komt in den brand om. Is de schuldenaar voor dat gevolg aansprakelijk ?

Het opsluiten in den kelder is een element dat bijgedragen heeft tot het gevolg maar niet op rechtstreeksche wijze. Dit element vormt een omstandigheid, een voorwaarde, die de werking eener oorzaak toelaat. Het opsluiten in den kelder is de « causa conditionalis » van den dood; terwijl de brand de daadwerkelijke oorzaak, de rechtstreeksche oorzaak, de « causa efficiens » is; oorzaak die echter maar daadwerkelijk is geworden door het feit, dat een omstandigheid (in casu : het opsluiten in den kelder) de oorzaak toegelaten heeft het rechtsgevolg (in casu : den dood) te weeg te brengen.

Welk is de stand van het vraagstuk ?

Er zijn vier essentiele bestanddeelen van het strafbaar feit.

1) Een menselijke gedraging.
2) Die menselijke gedraging moet schuldig zijn.

3) Die menselijke gedraging moet tevens onrechtmatig zijn.

4) De wettelijke strafbedreiging.

Elk misdrijf veronderstelt een menselijke gedraging, die verscheidene vormen kan aannemen, en best omschreven wordt als een willekeurige verhouding tot de buitenwereld. Dit noemt men het « corpus delicti ».

Om het « corpus delicti » van een bepaald misdrijf te kennen moeten wij de omschrijving, die in het wetboek staat, raadplegen.

Deze omschrijving geschiedt op drie verschillende manieren :

1) Als een doen.

2) Als een laten.

Voor deze misdrijven stelt het vraagstuk van het oorzakelijk verband zich niet.

3) Als het veroorzaken van een gevolg, zonder verdere bepaling van de wijze van uitvoering. (Artikel 418 S. W. : onvrijwillige dooding en onvrijwillige lichamelijke letselen.)

Voor deze misdrijven komt de noodzakelijkheid van het oorzakelijk verband tusschen het willekeurig doen of laten en het rechtsgevolg het meest tot uiting.

Het cardinaal vraagstuk is of in het hierboven aangehaalde voorbeeld de schuldenaar aansprakelijk is voor den dood van zijn schuldeischer of in het algemeen de « causa conditio-

nalis » voldoende is voor het oorzakelijk verband?

Een veelzijdig vraagstuk, wanneer men in acht neemt :

1) Dat een willekeurig doen of laten niet altijd de eenige oorzaak is van het rechtsgevolg.

2) Dat een willekeurig doen of laten niet altijd oogenblikkelijk al zijn gevolgen te weeg brengt.

3) Het willekeurig doen of laten kan de causa efficiens zijn, die noodzakelijk en uitsluitend het rechtsgevolg heeft veroorzaakt.

Het willekeurig doen of laten kan echter ook slechts een omstandigheid zijn, die het spel van een voorafbestaande of latere oorzaak zal daadwerkelijk maken.

Rechtsleer.

Tot voor het einde van de vorige eeuw schonk de rechtsleer weinig aandacht aan het oorzakelijk verband en de auteurs, die er over spraken, waren van oordeel dat het rechtsgevolg rechtstreeks zijn oorsprong moest vinden in het willekeurig doen of laten. Dus zou volgens deze auteurs een causa conditionalis onvoldoende zijn voor het misdrijf. (Aldus Sourdat en Demolombe.)

Het is slechts rond het einde van de vorige eeuw en in het begin van deze eeuw, dat de aandacht van de rechtsleer zich vestigde op het oorzakelijk verband — onder den invloed van het Germaansch en het Angel-Saxisch recht.

Welke zijn de huidige theorieën ?

Men kan ze herleiden tot twee systemen.

1) Systeem van de « causa conditionalis » of van de gelijkwaardigheid van de voorwaarden of van de « conditio sine qua non ».

2) Systeem van de evenredige oorzakelijkheid.

Met dit laatste systeem moet gelijkgesteld worden de Angel-Saxische theorie, dewelke men zou kunnen noemen de theorie van de normale oorzakelijkheid en de theorie van de noodzakelijkheid eener « causa efficiens » of van de « causa efficiens » kortweg.

Theorie van de « causa conditionalis » van de gelijkwaardigheid van de voorwaarden of van de « conditio sine qua non ».

Deze theorie werd vooropgezet in Duitschland door von Buri; in Frankrijk door Demogue en Guex.

Volgens deze theorie ligt het criterium van

het oorzakelijk verband in de volgende vraag : zou het rechtsgevolg zich hebben voorgedaan indien het schuldig willekeurig doen of laten zich niet had voorgedaan?

Indien ja — dan is er geen oorzakelijk verband.

Indien neen — dan is er een oorzakelijk verband.

Voorbeeld : A. geeft aan B. een lichte stoot op den schedel, onvoldoende om het minste letsel te weeg te brengen bij een normaal gebouwd wezen; B. echter is behept met een bijzondere zwakte in de schedelbeenderen; B. ondergaat een schedelbreuk en sterft er van...

Passen we het criterium toe.

Zou B. gestorven zijn indien A. hem geen lichte stoot op den schedel gegeven had?

Neen — dus is er een oorzakelijk verband tusschen den lichten stoot van A. en het rechtsgevolg den dood van B.

De Duitsche en de Engelsche rechtsleer en rechtspraak verwerpen die theorie. In Frankrijk is er aarzeling. Onder de auteurs die ze aannemen, zijn er die beperkingen voorstellen. (Aldus Esmein.)

Zoo zou er geen oorzakelijk verband zijn indien een onbenullige schuld een ontzaglijk gevolg heeft te weeg gebracht. Eveneens zou er geen oorzakelijk verband zijn in geval van samenloop van oorzaken, onder meer volgens enkelen in geval van ziekelijke voorbeschiktheid van het slachtoffer.

In België stelt men ook beperkingen voor (Rolin).

1) De rechter kan oordeelen, dat het niet voldoende bewezen is, dat het rechtsgevolg zich niet zou hebben voorgedaan zonder het willekeurig doen of laten.

2) Men moet rekening houden met de « ratio legis ». Indien de wetgever een handelen of niet-handelen verbiedt juist met als doel een bepaald rechtsvervolg te voorkomen, dan is er geen oorzakelijk verband, indien een willekeurig doen of laten is geschied, doch het bepaald gevolg, dat de wetgever trachtte te voorkomen, is achterwege gebleven. De rechter kan zich eveneens afvragen, of door zijn natuur een handeling dat bepaald rechtsgevolg zal te weeg brengen, of het om die reden is dat de wetgever ze verboden heeft; indien niet, dan is er geen oorzakelijk verband.

Dit systeem zonder beperkingen geeft een criterium, gemakkelijk om toe te passen.

Dit stelsel geeft tevens een maximum van vergoeding aan het slachtoffer; eenigszins te verrechtvaardigen door de beschouwing, dat door het toenemend initiatief der sterksten, de risico's van de collectiviteit geweldig uitgebreid worden, zoodat het evenwicht gebroken wordt. Typische voorbeelden daarvan zijn de talrijke automobielongevallen met de moeilijkheden voor het bewijs van de schuld en het oorzakelijk verband.

Systeem van het evenredig oorzakelijk verband.

Verdedigd door Von Kries, Thon en Liepmann.

Kunnen enkel aanzien worden als oorzaken van een rechtsgevolg, de gebeurtenissen die het natuurlijker wijze moesten voortbrengen. Het verband tusschen het willekeurig doen of laten en het rechtsgevolg dat er uit voortvloeit, moet evenredig zijn niet enkel toevallig. A. geeft aan B. een lichte stoot op den schedel, onvoldoende om het minste letsel te weeg te brengen bij een normaal gebouwd wezen. B. echter is behept met een bijzondere zwakte in de schedelbeendeden. B. ondergaat een schedelbreuk en sterft er van.

Volgens deze theorie zou er geen oorzakelijk verband bestaan tusschen den stoot en den dood, omdat het verband enkel toevallig en abnormaal is.

Met dit systeem moet gelijk gesteld worden de Angel-Saxische theorie, volgens dewelke oorzaak genoemd wordt het feit, dat normaal een rechtsgevolg te weeg brengt.

In België nemen Pirson en Devillé in hun « *Traité de la responsabilité civile extra-contractuelle* » de theorie van de noodzakelijkheid eener « *causa efficiens* » aan. Deze theorie kan samengevat worden als volgt. Het oorzakelijk verband moet op een gematigde wijze beoordeeld worden. De *causa efficiens* is volgens de filosofen de eigenlijke oorzaak, de « *id a quo aliquid fit* ». Datgene wat iets voortbrengt door zijn handeling is het voortbrengende feit van het uitwerksel.

De voorwaarde brengt het uitwerksel niet voort, ze laat ze aan de *causa efficiens* toe het voort te brengen. Ze neemt een hinderpaal weg, hetgeen aan de oorzaak toelaat te handelen.

Philosofisch gesproken zou men de theorie van de *causa efficiens* moeten aannemen. Immers, wanneer we zeggen dat het oorzakelijk verband tusschen het willekeurig doen of laten

en het rechtsgevolg een vereischte is voor het « *corpus delicti* » van het misdrijf, dan zullen de filosofen daardoor verstaan dat het voortbrengende feit van een uitwerksel datgene is, wat iets voortbrengt door zijn handeling. De eigenlijke oorzaak, de « *id a quo aliquid fit* », is de « *causa efficiens* ». Doch door de noodzakelijkheid van de rechtspraktijk heeft de rechtsleer en de rechtspraak zijn toevlucht tot de theorie van de « *causa conditionalis* » moeten nemen.

De rechtspraak.

Een der groote moeilijkheden, die zich in de praktijk bij de beoordeeling van verantwoordelijkheidskwesties kunnen voordoen, is het bewijs van het causaal verband tusschen de schuld begaan door een partij en de schade geleden door de andere. Dit is een « *quaestio facti* », een daadzakelijke kwestie, die aan het oordeel van den rechter overgelaten is, en die hij door alle onderzoeksmiddelen dient op te klaren. In elk geval, om iemand verantwoordelijk te stellen voor een rechtsgevolg, moet het wel vast staan, dat het rechtsgevolg door diens schuld veroorzaakt werd. De vonnissen, die het bestaan van dat verband niet genoegzaam vaststellen, worden verbroken. Het geldt hier dus een feitenkwestie, toch heeft men zekere regels vastgesteld, ten einde vonnissen te verbreken. Het arrest van het Hof van Verbreking in dato 28 Februari 1910 is een typische toepassing van de jurisprudentieele theorie van de « *conditio sine qua non* » of de « *causa conditionalis* » en geeft het principieel: « Er is een oorzakelijk verband tusschen de fout en de schade, wanneer de dader van het ten laste gelegde feit door zijn daad een der voorwaarden verwezenlijkt heeft, zonder hetwelk het zeker is dat de schade niet zou voortgebracht geweest zijn. »

Het Hof van Beroep van Brussel in een arrest van 20 Februari 1932 is zonneklaar. « Er is een voldoende oorzakelijk verband tusschen de fout en de schade, wanneer de dader van het ten laste gelegde feit, door zijn daad een der voorwaarden verwezenlijkt heeft zonder hetwelk het zeker is dat de schade niet zou voortgebracht geweest zijn. »

De rechtspraak beschouwt als voldoende dat de fout een der voorwaarden vormt, zonder hetwelk het rechtsgevolg zich niet had voorgedaan. (Zie ook: Ber. Gent, 26 October 1932. *Revue génér. des assur. et des resp.*, 1934, blz.

1646. — Ber. Brussel, 23 December 1931, blz. 733¹.)

Het criterium ligt in de volgende vraag: Zou het rechtsgevolg zich hebben voorgedaan, indien de beklaagde niet had gehandeld?

Indien ja — dan is er geen oorzakelijk verband.

Indien neen — dan is er een oorzakelijk verband.

Zijn dus oorzaken al de feiten en omstandigheden wier samenloop het gevolg bepaald geeft. Maar het is vanzelfsprekend, dat oorzakelijk verband tusschen het ten laste gelegde feit en het rechtsgevolg werkelijk moet zijn, t. t. z. waarschijnlijk blijken. Andere eischen een rechtstreeksch verband tusschen het willekeurig doen of laten en het rechtsgevolg. (Correctionele rechtbank Charleroi, 6 December 1928, Pas. 1929, I, blz. 371; Correctionele rechtbank Luik, 18 Mei 1929, Bullet. des assur., 1929, blz. 43; Correctionele rechtbank Dornik, 1 December 1932, Rev. gén. des assur. et des resp., 1932, blz. 901. ¹)

Volgens anderen nog moet men zich in de keten, die de gevolgen aan de oorzaken verbindt, beperken tot de rechtstreeksche schakels. Samenvattend schijnt de Belgische rechtspraak de theorie van de gelijkwaardigheid van de voorwaarden aan te nemen, mits beperkingen. Aldus zal er geen oorzakelijk verband meer zijn, wanneer men in de keten van de gevlogen tot de oorzaken te ver moet opklimmen. (Correctionele rechtbank Brussel, 17 Juni 1931, Rev. gén. des assur. et des resp., 1932, blz. 903)

Quid voor de ziekelijke voorbeschikking van het slachtoffer?

Esmein beweert, dat het eene beperking vormt. Ook onze rechtspraak neemt zulks aan. (Burgerlijke rechtbank Dendermonde, 21 Jan. 1927, Rev. gén. des assur. et des resp., 1932, blz. 880.)

Zelfs indien men die beperking niet aanneemt, zou de rechter kunnen oordeelen, dat het niet voldoende bewezen is, dat het rechtsgevolg zich niet zou hebben voorgedaan zonder het willekeurig doen of laten; m. a. w. dat het verband tusschen oorzaak en gevolg niet noodzakelijk is, niet waarschijnlijk blijkt.

Quid in geval van samenloop van oorzaken?

De rechter zal oordeelen of er tusschen ieder van die oorzaken en het rechtsgevolg een noodzakelijk oorzakelijk verband bestaat.

De rechtspraak heeft de theorie van de «causa conditionalis» aangenomen om de billijkheid. Het was trouwens een noodzakelijkheid de collectiviteit te beschermen tegen de menigvuldige risico's, voor een groot deel geschapen door het moderne drukke verkeer.

Een voorbeeld zal zulks duidelijk doen inzien. Een fietser komt van uit een smalle straat in snelle vaart gereden op een baan, die de voorrang heeft, en verplicht een automobilist, die de groot baan houdt, naar links uit te wijken. Door de glibberigheid van de baan echter glijdt zijn auto weg, met het gevolg dat hij een anderen automobilist, die uit de tegenovergestelde richting komt, aanrijdt, zwaar kwetst, en dat deze aan de gevolgen ervan overlijdt.

De aanrijding door den automobilist is de «causa efficiens» van den dood: de snelle vaart van den fietser is er de «causa conditionalis» van. Ongetwijfeld zou men de veiligheid van de collectiviteit in gevaar brengen met den fietser vrij te spreken van onvrijwillige dood.

Het is blijkbaar om de billijkheid dat de theorie van de «causa conditionalis» werd uitgedacht, alhoewel zij van filosofisch standpunt uit eerder contradictorisch klinkt. Laten we ten slotte opmerken, dat, wanneer de rechtbanken de theorie van de «causa conditionalis» reeds aannemen voor de vordering tot schadevergoeding, ze met des te meer reden moet aangenomen worden voor de vordering tot straf; wanneer we in acht nemen dat in het laatste geval het een zaak van openbare orde geldt, terwijl de vordering tot schadevergoeding toch meestal ter bevrediging van private belangen wordt ingesteld.

Jules Beuckelaers.

BIBLIOGRAPHIE :

DE PAGE : *Traité élémentaire de droit civil belge*.
GUEX : *La relation de cause à effet dans les obligations extra-contractuelles*. Dissertatie, Lausanne, 1904.

MARTEAU (PIERRE) : *La notion de causalité dans la responsabilité civile*. Thèse, Aken, 1914.

MAZEAUD (HENRI) et MAZEAUD (LEON) : *Traité théorique et pratique de la responsabilité civile délictuelle et contractuelle*. 2 deelen, 2de uitg. Parijs, Sirey, 1924.

PIRSON (ROGER) et DEVILLE (ALBERT) : *Traité de la responsabilité civile extra-contractuelle*. 2 deelen, Brussel, Bruylant; Parijs, librairie génér. de dr. et de jurispr. 1935.

ROLIN : *Quelques remarques sur les engagements résultant des délits et quasi délits*, in de «Rev. générale des assur. et des respons.», 1927, blz. 110.

RUTSAERT (JOSEPH) : *Le fondement de la responsabilité civile extra-contractuelle*, Brussel, Bruylant, Parijs, Sirey, 1930.

SOURDAT : *Traité générale de la responsabilité*, 1872.

Zie verder de «Revue générale des assurances et des responsabilités» en de «Bulletin des assureurs».

OVER GERECHTELIJKE HERVORMINGEN

Onder de veelvuldige hervormingen die, in het beleid van het gerecht dienen ingebracht, zijn er voornamelijk twee die zich als allernoodzakelijkst opdringen: zekere innovaties in allerijl en zonder voorafgaand onderzoek door besluitwetten ingehuldigd, dienen zooniet opgeheven, dan toch gewijzigd. Wij stellen vandaag twee hervormingen voor die, na toepassing gedurende enkele maanden van vroeger ingebrachte wijzigingen, ongetwijfeld aangewezen zijn:

a) de hervorming van het fiscaal stelsel der gerechtelijke akten, ingehuldigd bij Koninklijk besluit nummer 291, van 31 Maart 1936;

b) deze betreffende het Koninklijk besluit van 24 December 1935, houdende de afschaffing der «kwaliteiten».

Men kan zich niet genoeg overtuigen van de noodzakelijkheid, wanneer men nieuwigheden in het proceduurrecht wil invoeren, zich niet te laten leiden door louter theoretische beginselen, noch door abstracte begrippen, maar integendeel de voorgestelde hervormingen te beschouwen met het oog op de rechtspraktijk, de beoefening en de werkelijke toepassing van het recht. Alle poging tot hervorming van ons Codex van rechtspleging — een meesterwerk onder oogpunt van het overeenbrengen der tegenstrijdige belangen van eischer en verweerder — zou moeten toevertrouwd of minstens ingegeven worden door technici en rechtsbeoefenaars: rechters, pleitbezorgers, griffiers, deurwaarders, advocaten, die, door een langdurige ervaring, het best geschikt zijn om de leemten en onvolmaaktheden der wetten aan te klagen en mogelijk aan te vullen. Hetzelfde geldt voor het inrichten van het fiscaal stelsel der gerechtelijke akten.

a) DE REGISTRATIERECHTEN

Men mag gerust verklaren, zonder tegenspraak mogelijk, dat het fiscaal stelsel der gerechtelijke akten, zooals het vastgesteld werd bij het Koninklijk besluit van 31 Maart 1936, een zeer merkkelijke verhooging der gerechtskosten veroorzaakt heeft.

De openbare mening eischt met recht en reden een vermindering der lasten, die maar al te zwaar wegen op de schouders der rechtsonderhoorigen.

De wetgever beweert slechts voor doel gehad te hebben «een vereenvoudiging» te verwezenlijken in de inning van de belasting op de gerechtelijke akten, mits nochtans aan de schatkist de middelen te behouden die zij thans uit deze akten trekt.» (Zie verslag van den Koning).

Had deze bedoeling of bewering rechtzinnig geweest, dan hadden wij ons gewis moeten verheugen over gerechtelijke innovaties. Doch in werkelijkheid ging de vereenvoudiging in de inning der fiscale rechten die de rechtzoekenden moeten betalen om hun rechten te doen gelden, samen met een al te groote verhooging van het bedrag dezer belasting.

Deze verhooging immers, werd verwezenlijkt door de inhuldiging van het nieuw stelsel, waarbij alle akten der rechters die behooren 't zij tot de oneigen-

lijke 't zij tot de eigenlijke rechtsmacht, zoowel in burgerlijke en handelszaken als in strafzaken, wat de burgerlijke partij betreft, voortaan onderhevig zijn aan de *registratie op de minuut*, uitsluitend. Indien de uitgiften voortaan geen aanleiding meer geven tot registratierechten, maar alleenlijk tot zegel- en griffierechten, kan deze vermindering nochtans niet opwegen tegen de groote vermeerdering spruitende uit de inning van rechten, op **IEDER MINUUT VAN VONNIS**, of **ARREST** en **OP IEDER AKTE VAN EEN RECHTER**.

Thans, met dit nieuw stelsel, wordt er geheven, 't zij een evenredig recht van 2 % op ieder vonnis of arrest, houdende eindelijke of voorloopige, voorname of subsidiaire veroordeeling of vereffening van sommen en roerende waarden, 't zij een vast recht van:

25 fr. voor het Vrederecht ;

50 fr. voor de rechtbank van eersten aanleg ;

100 fr. voor het Beroepshof ;

400 fr. voor het Verbrekingshof

telkenmale het evenredig recht van 2 % niet geheven wordt.

Zoodus, geen enkel akte, vonnis of arrest ontsnapt nog aan inning van registratierechten. Onder het oud regiem integendeel, waren er veel vonnissen, arresten en akten van rechters, die slechts op expeditie of in geval van werkelijk gebruik van deze akten moesten geregistreerd worden. Zoo b. v. de vonnissen waarbij een onderhoudspensioen of schadevergoedingen toegekend werden : deze waren onderhevig aan registratierechten op de expeditie, wanneer men er een lichtte. Zoo waren de bevelschriften van rechters commissarissen onderhevig aan registratierechten *indien en slechts wanneer* men er gebruik moest van maken.

Uit de nieuwe principes spruit :

1) dat op ieder vonnis, arrest, bevelschrift of akte van rechter, 't zij een evenredig recht van 2 %, 't zij een vast recht van 25, 50, 100 of 400 fr. geheven wordt, dat men gebruik make of niet van de beslissing of akte.

Het weze terloops gezegd dat, zooals vroeger, de uitspraken die tot titel strekken van een overeenkomst door zich zelf onderhevig aan registratierecht binnen een uitersten termijn en die de belasting niet onderging, vatbaar blijven voor de registratie- en overschrijvingsrechten, waartoe de overeenkomst aanleiding zou gegeven hebben, indien zij het voorwerp van een notarieele akte had uitgemaakt.

2) dat men die rechten betaalt, zoowel wanneer men het geding verliest als wanneer men het wint. Vroeger betaalde men niets op den minuut van een vonnis van afwijzing van den eisch, behalve wanneer het vonnis tot titel eener overeenkomst strekte.

3) dat, in de vonnissen en arresten van onderhoudspensioenen en veroordeelingen tot schadevergoeding — vroeger vrij van registratierecht op de minuut — men thans een evenredig recht van 2 % op de minuut heft, dus vóór alle aanvraag eener uitgifte. Voor de onderhoudspensioenen wordt het

procent (2 %) gerekend op basis van *tien jaar toegekend pensioen*. De rechten moeten voorgeschoten worden door den eischer, die nochtans vermoedelijk over geen voldoende geldmiddelen beschikt, vermits hij een onderhoudspensioen aangevraagd heeft. Deze rechten worden verdubbeld in geval van niet-betaling na 20 dagen. Het evenredig recht van 2 % op het bedrag der toegekende schadevergoeding dient ook door den eischer, slachtoffer van het misdrijf, voorgeschoten binnen de 20 dagen der uitspraak.

Voorbeelden :

Op een vonnis der boetstraffelijke rechtbank, houdende veroordeeling van den betichte tot één frank schadevergoeding jegens de burgerlijke partij, betaalt deze laatste 50 fr. voor registratierecht. Gaat zij in beroep tegen dit vonnis, na beroep vanwege den betichte b. v. en wordt het vonnis a quo bekrachtigd, dan betaalt zij de tweede maal 100 fr. Ongelukkige burgerlijke partij, die, om de terugbetaling dezer kosten te bekomen, dikwijls geen verhaal zal kunnen uitoefenen tegen den veroordeelde.

Een ander eigenaardig gevolg van het nieuw fiscaal stelsel is nog het volgende:

En vonnis de echtscheiding toestaande, kent terzelfdertijd een vergoeding toe ten bedrage van 500 fr. per maand aan eischeres (art. 301 van het burgerlijk wetboek, als herstel van het geleden nadeel). Een recht van 1200 fr. wordt op de minuut van het vonnis geheven. Kan eischeres deze som niet storten, dan wordt haar de expeditie van het vonnis, noodig tot overschrijving van het vonnis in de registers van den burgerlijken stand, niet afgeleverd. Vroeger kon zij den gerechtelijken bijstand aanvragen om de expeditie te lichten. Nu dat de rechten geheven worden op de minuut van het vonnis, zal deze vraag tot het bureel van gerechtelijken bijstand of tot de rechtbank moeten gedaan worden vóór de uitspraak. En, indien het bureel, of de rechtbank, zooals het maar al te dikwijls geschiedt, de vraag verwerpt, om reden van zoogezegde voldoende inkomsten, dan moet eischeres, ofwel aan de overschrijving der toegestane echtscheiding verzaken ofwel het grootste gebrek lijden om de rechten, verdubbeld na twintig dagen, te kunnen kwijten en de expeditie te bekomen.

Men zal ons misschien het volgende tegenwerpen:

1) dat thans de uitgiften zoo duur niet kosten als vroeger (slechts de zegel- en griffierechten).

Wij antwoorden hierop, dat het getal gelichte uitgiften van vonnissen van verre niet overeenstemt met het getal gevelde vonnissen en verleende bevelschriften en akten van rechters. In zake schadevergoedingen wegens ongeval was vroeger het getal gelichte uitgiften betrekkelijk klein, daar de verzekeringsmaatschappijen heel dikwijls na vonnis, onmiddellijk afrekenden met het slachtoffer zonder gedwongen tenuitvoerlegging. Alleen het aantekenen van beroep gaf aanleiding tot het lichten van expeditie.

Thans slaat de Schatkist munt, bij elken slag, mag men zeggen, t. t. z. bij ieder akte van rechtspleging, op de *minuut*. En hoeveel akten van rechters wordt er niet vereischt in proceduren, zooals

rangregeling, inschrijving van valsheid, onderzoek naar de echtheid van geschriften, enz.

2) dat vroeger reeds de bevelschriften aanleiding gaven tot heffing van registratierechten. Wij antwoorden hierop eerstens, dat de akten slechts *in geval van gebruik* moesten geregistreerd worden, en tweedens dat het recht meestal slechts 30 fr. bedroeg.

Hervormingen :

De volgende hervormingen zouden minstens moeten ingebracht worden in het nieuw fiscaal stelsel :

1) afschaffing van het evenredig recht van 2 % op de minuut van vonnissen en arresten waarbij *onderhoudspensioen of schadevergoeding* toegekend wordt en heffing van hetzelfde recht op de uitgiften dezer vonnissen en arresten.

2) afschaffing van het vast recht van 25, 50 fr. enz., op de *voorbereidende- en tusschenvonnissen* en arresten en in het algemeen op alle beslissingen die het geschil niet eindelijk beslechten. Alleen het eindvonnis zou aanleiding geven tot inning van het evenredig of vast recht.

3) de vonnissen en arresten van *afwijzing* zouden moeten vrij zijn van alle registratierecht, voor zoveel zij niet tot titel strekken eener overeenkomst die zelf onderworpen was aan rechten welke niet geïnd werden.

4) Wat betreft de *verstekvonnissen* : de betaling der evenredige of vaste rechten zou dienen geschorst tot wanneer de vonnissen kracht van gewijsde zouden verworven hebben, of nog tot wanneer zij uitgevoerd zijn. Intusschen zou het recht «in debet» zooals in geval van Pro-Deo, geheven worden. Boeten en straffen zouden moeten voorzien worden, in geval van vastgesteld bedrog. Zie in dezen zin de zeer interessante studie van Mr Moxhon, pleitbezorger te Namen in zijn boekje «A quoi servent les avoués ?» (1).

5) Wat betreft de *bevelschriften* en in het algemeen alle *akten van rechters*.

Zij zouden aan het vast recht onderhevig zijn, alleenlijk in geval van werkelijk gebruik (en niet zooals thans, vanaf de onderteekening door den magistraat).

Zoo b. v. voor de rechtbanken van eersten aanleg, zou een bevelschrift waarbij de rechter commissaris dag, uur en plaats bepaalt om tot een bevolen getuigenverhoor over te gaan, de betaling van het vast recht slechts dan rechtvaardigen, wanneer het getuigenverhoor werkelijk gehouden wordt; idem het bevelschrift waarbij toelating wordt verleend om een eisch tot scheiding van tafel en bed in te stellen zou slechts moeten geregistreerd worden, wanneer men de tegenpartij tot de poging tot verzoening dagvaardt, en niet vroeger. Idem het bevelschrift waarbij de eisch tot scheiding van goederen toegelaten wordt : wanneer men te dien einde dagvaardt enz...

De inning van een registratierecht kan immers alleenlijk een voldoende rechtvaardiging vinden, in den dienst welken het gerecht werkelijk bewijst, en alleen in die mate; bijgevolg door gebruik van het bevelschrift of de akte van den rechter, en niet vroeger.

Indien om de eene of andere reden de akte niet

moet gebruikt worden (b.v. in geval van afstand van de rechtsvordering) waarom moet men de betaling door den rechtsonderhoorige toch doen betalen?

b) DE KWALITEITEN

Het brandend vraagstuk van het behoud van het pleitbezorgersambt buitengesloten, hoe dikwijls wordt het Koninklijk Besluit van 24 December 1935 door advocaten en pleitbezorgers niet verwenscht, telkens na vonnis of arrest hun bundel teruggegeven wordt, beroofd van de voornaamste processtukken, dagvaarding, en besluiten?

Dit is ongetwijfeld een eerste nadeel van den toestand, geschapen door de afschaffing der kwaliteiten, die een volledige historische samenvatting der proceduur uitmaakten: het wegnemen uit het dossier van de oorspronkelijke processtukken.

De afschaffing der kwaliteiten heeft de neerlegging onder de minuten, ter griffie, van deze oorspronkelijke stukken noodzakelijk gemaakt. Indien de korte samenvatting der rechtspleging in de expedities afgeschaft wordt, is men toch immers verplicht, de akten der rechtspleging ter inzage te bewaren. Van daar de neerlegging ter griffie van al deze akten.

Wanneer nu advokaat of pleitbezorger wenscht of verplicht is kennis te nemen van deze achtergehoudene stukken, moet hij, uitgiften of gelijkluidend-verklaarde afschriften ervan lichten. Vertraging en vermeerdering der kosten zijn de rechtstreeksche gevolgen van dit onpractisch stelsel. Deze achterhouding der processtukken is daarbij onrechtmatig: is pleitbezorger of advokaat van die stukken niet eigenaar geworden om ze duur genoeg betaald te hebben?

Na uitspraak van elk tusschenvonnis, waarbij een getuigenverhoor bevolen wordt, worden dagvaarding en besluiten achtergehouden ter griffie. En later wanneer deze onderzoeksmaatregel vervuld werd en de rechtbank tot het uitspreken van een eindvonnis moet overgaan, is men thans telkenmale verplicht gelijkluidend-verklarende afschriften te bestellen van de processtukken, om deze bij het dossier te voegen.

Ten tweede: de uitgiften van vonnissen zonder de kwaliteiten bevatten thans noch het voorwerp van den eisch, noch de voorgebrachte verweermidde-

len en ingeroepen excepties, noch de melding van de inleidende dagvaarding. Het vonnis, na de aanduiding der gedingvoerende partijen en hun pleitbezorgers, neemt onmiddellijk aanvang zonder de minste inleiding, die nochtans onontbeerlijk is tot de goede bevattelijkheid van het geding. Van daar twijfel en onzekerheid die alleen verdwijnen na lezing der achtergehoudene stukken, dagvaarding en besluiten, hetzij ter griffie, hetzij op afschrift.

Hetgeen geschiedt voor de koop handelsrechtbank, waar er in het algemeen verwarring en wanorde heerscht (cfr. de meening hieromtrent van Mr Hennebicq) bewijst op de meest afdoende wijze dat de voornaamste bestanddeelen van het rechtsgeding, hetzij in de minuut, hetzij in alle geval in de uitgiften, op bestendige wijze dienen vastgesteld.

Hervormingen:

OFWEL: moet men de kwaliteiten, door de pleitbezorgers opgesteld en ten onrechte afgeschaft, wederinvoeren.

OFWEL: moet men voortaan eischen dat de minuut van elk vonnis of arrest inhoude:

- 1) den datum der dagvaarding met aanduiding van den deurwaarder;
- 2) voornamelijk het voorwerp van den eisch (overschrijving van het beslissend gedeelte van de dagvaarding);
- 3) den datum van inleiding der zaak en desgevallend den datum der pleidooien;
- 4) het beschikkend gedeelte (of slotsom) der genomen conclusiën, hetgeen de wederinvoering der kwaliteiten zou beduiden, met het verschil nochtans, dat deze voortaan door de griffiers zouden opgesteld en in de minuut ingelascht worden. In beide gevallen zouden de stukken der rechtspleging in de bundels kunnen behouden blijven, tot groot genoegen der pleitende partijen.

Deze hervorming maakt, ons inziens, een der bijzonderste desiderata uit, niet alleen vanwege de pleitbezorgers, maar ook van wege de advocaten, die over al de stukken der rechtspleging zouden blijven beschikken.

Deze hervorming zou eindelijk de rechtsonderhorigen zelve ten goede komen, daar zij een vermindering der gerechtskosten zou teweegbrengen.

André Rodenbach,
Lct. pleitbezorger.

RECHTSPRAAK

147 HOF VAN BEROEP TE GENT

Burgerlijke Kamer (eerste). — 14 Januari 1938.

Voorzitter d.d.: M. Cocquéau des Mottes.

Raadsheren: MM. de Brabandere en V. d. Boogaerde.
O. M.: Eerste Adv. Gen. M. van der Moere.

FAILLISSEMENT. — STAKING VAN BETALING. — TERUGVORDERING DOOR CURATOR. — NOVATIE (inzicht).

WISSELRECHT. — VERVAL VAN VERHAAL. — OPENBARE ORDE.

Wanneer het blijkt uit de omstandigheden dat een schuldeischer, met kennis van zaken, na de staking der betalingen, vanwege een gefaalde betalingen ontvangt, is de curator gerechtigd die terug te vorderen (art. 446 van het H. Wb.).

Alhoewel de schuldvernieuwing, (novatie), stilzwijgend kan gebeuren, dient niettemin het inzicht te vernieuwen onomstootbaar vast te staan, (art. 1273 van het B. W.).

Het verval van verhaal van den drager, tegenover den trekker, bij niet betaling van een wissel, is niet van openbare orde (art. 56 en 59 van het wisselrecht).

Block en Windey t/ Mr Vermeylen q.q.

Advies van den heer Adv. Gen. Van der Moere.

In dato van 3 April 1937, werd de maatschappij Boreto & Cie, De Reu & Cie in staat van faillissement verklaard en den datum van de staking der betalingen, werd op 3 Oktober 1936 vastgesteld.

De heer De Block, handelaar te St. Niklaas, de voornaamste leverancier van leder der gefaalde firma, vraagt om tot het passief te worden toegelaten voor een bedrag van 20.408,95 fr.

De curator, Mster Vermeylen, betwist :

1° Het bedrag gevorderd door den heer De Block ;

2° Hij vordert een bedrag van 1.570 fr. terug en eischt dat de schuldvordering van De Block zou verminderd worden met 1.420 fr.

3° Zich steunende op artikel 446 der wet op de faillissementen vordert hij daarenboven een bedrag terug van ongeveer 32.000 fr. dat door de gefaalde maatschappij betaald werd gedurende het verdachte tijdperk ;

Voor wat betreft deze laatste vordering heeft de Rechtbank van eersten aanleg van Dendermonde, zetelende in handelszaken, te recht beslist, dat de betalingen welke vanaf den 15 Januari 1937 gedaan werden, en die aan De Block een onbetwistbaar voordeel hebben verschaft ten nadeele der andere schuldeischers, dienen nietig verklaard te worden dit zijnde eene som van 20.439,50 fr., die hij aan den curator van het faillissement zal moeten betalen ;

De Block beweert dat hij niet op de hoogte was van de staking der betalingen der gefaalde maatschappij, wat volgens hem zijne briefwisseling laat blijken. Dat hij zulks geweten, voegt hij er bij, hij zou in Januari en Februari 1937 geen leveringen meer gedaan hebben aan Boreto, die hem niet betaalde ;

De briefwisseling die De Block inroept bewijst het tegenovergestelde van hetgeen hij beweert, en getuigt dat hij vanaf Januari 1937 op de hoogte was van den toestand der gefaalde maatschappij ;

In den brief van 23 December 1936, ligt te rapen dat Boreto geen krediet meer kreeg, dat de maatschappij gebrek had aan leder en dat er moest ontleend worden om voort te doen, en de twee betalingen die hij op het onverwachts ontving den 16 Januari 1937 en 2 Februari 1937, moesten hem overtuigen dat hij met geleend geld werd betaald. Dat hij veertien dagen voor de faillietverklaring nog heeft geleverd aan Boreto, is evenmin afdoende, gezien hij niet met klinkende munt, maar met wissels werd betaald ;

Wat nu betreft de vorderingen van den curator, zijn wij het eens met de Rechtbank van Dendermonde om aan te nemen dat ze niet dienen weerhouden te worden. De curator vraagt terugbetaling van 1570 frank, en ook de vermindering der schuldvordering van De Block met de som van 1420 frank.

Deze dubbele eisch steunt op het feit, dat in den loop van 't jaar 1936, de vennootschap Boreto aan De Block ter betaling had gegeven een wissel ten beloope van 2884,60 frank, getrokken op een genaamden Adler, uit Luxemburg ; dat deze wissel geprotesteerd werd en De Block een akkoord heeft

getroffen met Adler, waarbij bewuste wissel vervangen werd door twee nieuwe wissels, de eene van 1484,60 fr. en de andere van 1420 frank.

De eerste wissel van 1484,60 fr., opnieuw geprotesteerd door Adler werd door Boreto betaald, wat nu de curator terugeischt en, volgens hem, is De Block geen schuldeischer meer, van den tweeden wissel van 1420 frank, die niet betaald werd ;

Hij steunt zijne vraag op het feit dat er door het vervangen van den wissel van 2884,60 frank door twee andere wissels eene schuldvernieuwing zou ontstaan zijn.

Alhoewel eene schuldvernieuwing op stilzwijgende wijze kan geschieden, mag ze niet ondersteld worden, ze moet, zooals art. 1273 B. W., zegt, duidelijk blijken uit de akte. De schuldvernieuwing is eene verzaking aan de oorspronkelijke schuldvordering en de schuldeischer moet het inzicht gehad hebben de schuld te vernieuwen, wat ter zake het geval niet is geweest en wat de curator zou moeten bewijzen. Met den eersten wissel te vervangen door twee mindere, heeft De Block het inzicht niet gehad aan zijne schuldvordering te verzaken, maar hij heeft zijne schuldvordering aan de omstandigheden aangepast, om gemakkelijker aan zijn geld te geraken ;

Dat De Block zou vervallen zijn om de betaling te vragen van den oorspronkelijken wissel van 2884 frank, omdat hij de voorschriften der wet van 20 Mei 1872 op de wissels niet heeft nageleefd, is niet aan te nemen, gezien Boreto aan het voordeel van het verval heeft verzaakt door één wissel te betalen en den tweeden wissel zonder protest in ontvangst te nemen.

Wij verzoeken het Hof het vonnis van den 1sten rechter te willen bevestigen.

ARREST

1. — Beroep :

Overwegende dat de briefwisseling tusschen gefailleerde maatschappij en appellant, alsook het feit dat, sedert November 1936, de levering der koopwaren slechts geschiedde mits aanvaarde wissels, bewijzen dat, vanaf begin Januari 1937, appellant onbetwistbaar kennis had van de staking der betalingen van de maatschappij ;

Overwegende dat, dienvolgens, de betalingen van 16 Januari, 2 Februari, 25 Februari en 6 Maart 1937, ten nadeele der andere schuldeischers geschied zijnde, het met reden is dat de eerste rechter ze nietig heeft verklaard krachtens artikel 446 der wet op het failliet, en appellant heeft veroordeeld om het bedrag ervan aan den curator terug te betalen ;

2. — Tegenberoep :

a) Overwegende dat de wissel van 2884,60 frank door gefailleerde firma aan appellant in betaling gegeven en die onbetaald bleef, vervangen werd, volgens akkoord getroffen door de bezitter met den betrokkenen, een zekere Adler, door twee andere wissels, met verdeling van het bedrag en verschuiving van vervaldag ;

Overwegende dat de curator vergeefs dit feit als eene schuldvernieuwing wil doen voorkomen ;

Dat de schuldvernieuwing, die niet mag ondersteld worden, hier niet bestaat;

Dat, overigens, de eerste der nieuwe wissels, welke ook geprotesteerd werd door de gefailleerde zelf is betaald geweest;

Overwegende dat die betaling rechtmatig voorkomt en de curator niet gerechtigd is om het bedrag ervan terug te eischen;

b) Overwegende dat, insgelijks ten onrechte, de curator beweert dat appellant vervallen is van het recht om het bedrag van de tweede der nieuwe wissels tegen het faillissement te vorderen om reden van het niet uitoefenen van zijn recht van verhaal tegen den trekker bij het niet betalen van den wissel van 2884,60 frank;

Overwegende dat de wetsbepalingen aangaande dit verhaal niet van openbare orde zijn en den trekker aan het voordeel van het verval mag verzuken;

Overwegende dat, in huidig geval, gefailleerde werkelijk er aan verzaakt heeft;

Om die redenen en die van den eersten rechter;
Het Hof, bevestigt het bestreden vonnis.

148 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 6 November 1937.

Voorzitter: M. De Ridder.

Raadsheeren: MM. Simon en Van der Donckt.

Adv. Gen.: Mr Ost.

Pl.: Mrs Stockmans, Goethals en Mattheessens.

FAILLISSEMENT VOORKOMEND KONKORDAAT. — AANVRAAG. — GEEN BEWIJS DAT KREDIET WERD GESCHOKT. — GEEN IN FAILLIETVERKLARING VAN AMTSSWEGE TOEGELATEN.

Het indienen van een verzoek tot bekomen van een faillissement voorkomend konkordaat behelst weliswaar 't bewijs dat de aanvrager zijn betalingen heeft geschorst of zich in de onmogelijkheid bevindt verder zijne verbintenissen na te komen maar hieruit volgt hoegenaamd niet dat zijn krediet aan het wankelen werd gebracht. — Zulke aanvraag wettigt dus in geen deele de faillietverklaring van ambtswege en zeker niet indien de groote meerderheid der schuldeischers zich tegen de in faillietverklaring verzet.

Moons en Cten t/ Mattheessens q.q.

Overwegende dat op 22 Februari 1937, Moons Gustaaf een verzoek indiende tot bekomen van een failliet voorkomend konkordaat;

Overwegende dat bij vonnis van 3 April 1937 niet alleen het verzoek van Moons afgewezen werd maar hij tevens ambtshalve failliet werd verklaard;

Overwegende dat op verzet van Moons en dagvaarding van Adriaenssen en consoorten, strekkende tot intrekking van het faillissement, de eerste Rechter, bij vonnis van 27 April 1937, den eisch van beroepers heeft afgewezen en zodoende, de faillietverklaring heeft gehandhaafd;

Overwegende dat de faillietverklaring van ambtswege een uitzonderlijken maatregel uitmaakt die zich wettigt door de noodzakelijkheid de verduiste-

ringen en het bedrog te vermijden die te vreezen zijn wanneer de schuldeischers afwezig zijn en onbekwaam, of om het even welke reden zich in de onmogelijkheid bevinden op te treden (Frédéricq, Beginselen van het Belgisch Handelsrecht, Deel III, blz. 72, nr 1103);

Overwegende dat deze bijzondere omstandigheden zich hier niet voordoen;

Overwegende verder dat de faillietverklaring in hoofde van een handelaar twee grondvoorwaarden veronderstelt: de staking van de betalingen, en het wankelen van het krediet;

Aangezien ten onrechte de eerste Rechter doet opmerken dat het indienen van een verzoek tot het bekomen van een failliet voorkomend konkordaat, met de bekentenis door aanvrager van het bestaan dezer twee vereischten gelijk staat;

Overwegende dat indien zulkdanig verzoek in zichzelf het bewijs behelst dat de aanvrager zijn betalingen heeft geschorst of zich in de onmogelijkheid bevindt verder zijne verbintenissen na te komen, hieruit hoegenaamd niet volgt dat zijn krediet aan het wankelen gebracht wordt;

Dat, in onderhavig geval, uit het optreden der overgrootte meerderheid van de schuldeischers ten voordeele van den schuldenaar om dezes faillietverklaring te doen herroepen, integendeel voldoende blijkt dat zij aan Moons het krediet niet hebben onttrokken;

Aangezien aldus de voorwaarden door de wet gesteld voor de faillietverklaring tot zooverre niet vervuld zijn;

Overwegende dat beroepene zich gedraagt naar de wijsheid van het Hof;

Om deze beweegredenen:

Het Hof,

Gehoord den heer Advokaat-Generaal Ost, in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven;

Alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende;

Ontvangt het beroep en er op rechtdoende, doet de bestreden vonnissen te niet;

Wijzigende, zegt dat het failliet ten laste van beroeper Moons Gustaaf uitgesproken ingetrokken wordt;

Ontslaat dienvolgens beroepene in zijne hoedanigheid van Curator;

Verwijst de appellant in al de kosten van beide aanleggen.

149

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 20 November 1937.

Voorzitter: M. de Lantsheer.

Raadsheeren: MM. van Laethem en Bareel.

Subst. A. G.: M. Willems.

Pleiters: Mrs F. Claessens en Langohr.

ECHTSCHIEDING. — VOORLOOPIGE MAATREGELEN. — ONDERHOUDSGELD. — BEVELSCHRIFT VAN DEN VOORZITTER IN KORTGEDING. — BEROEPBAARHEID. — GEBREK AAN SCHATTING.

Een vraag tot onderhoud in kortgeding, wanneer ze niet geschat werd, wordt in eersten en laatsten aanleg behandeld. — Ondanks haar samenhang met een vraag tot echtscheiding, volgt die vordering, wanneer ze bij afzonderlijk exploit werd ingeleid, niet de vraag tot echtscheiding wat betreft de beroepbaarheid, maar geldt ze als hoofdvraag. — De waarde van den eisch kan ook niet vastgesteld worden door vermenigvuldiging van het jaarbedrag door 10. — De toestand wordt niet gewijzigd door de gelijktijdige vraag tot uitsluitend genotrecht van meubelen, daar ook deze moest geschat worden.

W. t/ J.

Aangezien het beroep, regelmatig in den vorm, strekte tot het tenietdoen van een bevel van den heer Voorzitter der rechtbank van eersten aanleg van Antwerpen zetelend in kortgeding, uitgesproken op 26 Maart 1936;

Aangezien door dit bevel beroeper veroordeeld werd tot het betalen van een maandelijksch onderhoudsgeld van 400 frank;

Dat alleen om dit onderhoudsgeld beroep ingeslagen werd;

Aangezien beroepene de ontvankelijkheid van het beroep betwist;

Aangezien noch in de oorspronkelijke dagvaarding, noch in de besluiten voor den eersten rechter genomen, partijen de vraag om onderhoudsgeld geschat hebben;

Dat de eisch van beroepene, alhoewel gaande over een voorloopige maatregel toepasselijk tijdens den loop van een geding in echtscheiding, als hoofdvraag voorgebracht werd bij afzonderlijk exploit en dus als voorname vraag dient aanschouwd;

Dat diensvolgens deze vraag onder toepassing van art. 38 wet van 25 Maart 1876 niet valt;

Dat overigens de wijze van begroting opgegeven in art. 27 van diezelfde wet in onderhavig geval niet mag aangenomen worden;

Aangezien de omstandigheid, dat de dagvaarding van 18 Maart 1936 nog een vraag inhield strekkende tot het uitsluitend gebruik en genotrecht van meubelen, dezen toestand geenszins wijzigt, daar beide partijen deze vraag juist als die om onderhoudsgeld ongeschat lieten;

Dat aldus luidens art. 33 der wet van 25 Maart 1876, het beroep ingediend door de partij Demeuse niet ontvankelijk is defectu summae;

Om deze redenen:

Het Hof, alle andere besluiten afwijzende;

Gelet op de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord ter openbare terechtzitting den heer Willems, substituut van den Procureur-Generaal, in zijn eensluidend advies;

Verklaart het beroep niet ontvankelijk defectu summae;

Veroordeelt beroeper tot de kosten van het beroep.

150

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

5 November 1937.

Voorzitter : M. Bijvoet.

O. M. : M. Glenisson.

ART. 1244 B. W. UITSTEL TOT BETALING. — TOEPASSELIJK OP UITVOERING VAN NOTARIEELE AKTEN.

De rechtbanken kunnen uitstel tot betaling toestaan wanneer gedwongene onteigening bij middel van notarieele grosse wordt vervolgd. Zoo de vraag tot uitstel klaarblijkelijk ongegrond is kan de schuldenaar verwezen worden tot schadevergoeding voor kwellend geding.

Witters t/ La Royal belge.

Overwegende dat verweerder door exploit van deurwaarder Wacquez van Hasselt, in dagteekening 3 December 1936 aan aanleggers bevel gaf tot betaling eener som van 120.000 frank, verschuldigd wegens wanbetaling der intresten krachtens een leeningsakte met hypotheekstelling verleden op 25 Maart 1933 voor den heer Notaris Elens, ter standplaats Stockheim, de intresten dezer som vervallen sedert 25 September 1935, de loopende intresten en de wederbeleggingspremie, met melding dat ingevolge de wet van 27 Juli 1934 uitstel tot betaling kon aangevraagd worden;

Overwegende dat aanleggers geen gebruik maakten der schikkingen dezer wet en dat verweester dientengevolge op 24 Januari 1937, door den heer Voorzitter der Rechtbank gemachtigd werd de in pand gegeven onroerende goederen van aanlegster te doen verkoopen in den vorm van vrijwillige verkoop;

Overwegende dat aanleggers alsdan op 17 Juli 1937 door exploit van zelfden deurwaarder verzet deden tegen den aangekondigden verkoop hunner eigendommen, vastgesteld op Dinsdag, 6 Juli 1937 en de Rechtbank verzochten op voet van art. 1244 B. W., hun verschillende maanden uitstel te willen verleenen om aan hunne verplichtingen, voortspruitende uit voormelde hypothécaire akte te kunnen voldoen;

Overwegende dat volgens eene thans meer en meer gevestigde rechtspraak (Antwerpen, 7 April 1937; Rechtskundig Weekblad 1937, kol. 1563; Beroep Brussel, 3 Juli 1937; Rechtskundig Weekblad 1937, kol. 289), de bepalingen van art. 1244 § 2 B. W. toepasselijk zijn op schulden wanneer de gedwongen onteigening bij middel van de notarieele grosse wordt vervolgd;

Overwegende trouwens dat de wet van 27 Juli 1934 de toepassing van art. 1244 B. W., zonder eenige uitzondering, mogelijk maakte in geval van gedwongen onteigening daar waar tot dus ver de rechtspraak op dat punt eenigszins verdeeld voorkwam en dat art. 122 W. B. R. de uitvoering bij middel van notarieele grosse onverlet laat;

Overwegende daarenboven dat de wetgever klaarblijkelijk de uitvoering eener notarieele akte beoogde toen hij in art. 1244 par. 2 B. W. de mogelijkheid

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

voorzag de vervolging te schorsen, wyl de uitvoering van een vonnis enkel kan geschorst worden op de wijze voorzien in art. 122 W. B. R. (Beltjens C. C. 1244, n° 14);

Overwegende dat de eisch bijgevolg ontvankelijk is;

Overwegende nochtans dat hij volkomen ongegrond is;

Overwegende immers dat aanleggers de termijnen door de wet van 27 Juli 1934 bepaald lieten voorbijgaan zonder zich de moeite te getroosten om op uitstel aan te dringen;

Dat nog andere schuldeischers beslag legden op een deel van hun vermogen, hetgeen niet belette dat zij afstand deden ten voordeele van een dezer van gansch de vergoeding welke zij wegens brandschade meenen te kunnen trekken;

Dat zij nadien dezelfde som aan verweerders aanboden om deze er toe over te halen uitstel te verleen;

Dat zij trouwens reeds maanden uitstel vanwege verweerster bekwamen hetgeen voor gevolg gehad heeft dat de achterstallige intresten, volgens verweersters berekening, van 16.863 fr. tot 25.654,50 frank zijn opgeklommen;

Dat het te vreezen valt dat de waarde van aanleggers goederen ontoereikend zal zijn om al hunne schuldeischers te voldoen;

Overwegende dat de Rechtbank enkel met veel omzichtigheid een uitstel van betaling mag verleenen en slechts bij uitzondering inbreuk mag maken op vrij aangegane overeenkomsten;

Overwegende dat verweerster een tegeneisch indient voor kwellend en vermetel geding tegen haar ingespannen;

Overwegende dat het de rechtbank voorkomt dat aanleggers het geding enkel voor de Rechtbank gebracht hebben om den verkoop hunner goederen gedurende de Rechtspleging onmogelijk te maken en alzoo tijd te winnen wel wetend dat de Rechtbank op hunne aanspraken niet kon ingaan, dat hun eisch in die omstandigheden vermetel is en verweerders besluiten op dit punt gegrond moeten verklaard worden;

Overwegende dat de loopende intresten gewaarborgd zijn door de inschrijving en dat er dienstengevolge geen stoffelijke schade voor verweerster uit het geding voortspruit;

Overwegende dat de zedelijke schade voor vermetel geding billijk op de som van 500 fr. kan geraamd worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord M. Massa, Procureur des Konings, ter zitting van 22 October l.l., die van gevoelen was dat de eisch op voet van art. 1244 Burgerlijk Wetboek niet ontvankelijk moest verklaard worden, de echtgenoot Witters als behoorlijk gemachtigd beschouwende om in rechte te staan, zegt aanleggers eisch ontvankelijk doch ongegrond, wijst hen af van hun aanspraken op uitstel, beveelt dat de rechtsvordering tot dadelijke uitwinning haar verloop zal hebben;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten;

Ontvangt verweersters tegeneisch, zegt deze grond in zooverre hij gesteund is op een vermetel geding, veroordeelt aanleggers tot betaling der som van 500 fr. en tot de kosten;

Verklaart tegenwoordig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borg behalve voor de kosten.

151

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 15 Juni 1937.

Voorzitter : M. L. Somers.

Referendaris : M. Zech.

Pleiters : Mrs Arts en Gyselynck.

CHECK. — AANBIEDING. — BANK MET INNING
GELAST. — DRIE DAGEN TIJD.

Een bankier, aan wien een check ter inning overhandigd wordt op een getrokken die zijne betalingen staakt vóór het einde van den termijn, bepaald door artikel 4 van de wet van 20 Juli 1873, begaat geen fout door den check niet onmiddellijk te hebben aangeboden.

Claessens t/ Bank X.

Aangezien de eisch strekt tot betaling van 11549 frank schadevergoeding wegens zoogenaamde laattijdige aanbieding van eenen check;

Aangezien op 2 December 1935 een wissel van 11549 frank door Claessens aangenomen aan deze laatste ter betaling werd gepresenteerd;

Aangezien in plaats in gereed geld te betalen, aanlegger den wissel betaalde bij middel van een check ten beloope van fr. 11549, op de Société Mobilière de Belgique getrokken;

Aangezien zulks geschiedde in den namiddag van 2 December 1935;

Dat op 4 December, te 10 uur 's morgens, de check door een inkasseerder der Bank X. aan de winketten der Sté Mobilière de Belgique werd ter uitbetaling aangeboden en dat geen betaling bekomen werd, deze bankinstelling het gecontroleerd beheer aangevraagd hebbende op dienzelfden dag;

Aangezien op denzelfden dag aanlegger vanwege de verweerster hiervan op de hoogte werd gesteld en verzocht werd een check terug te nemen en den wissel aan de Bank weder te overhandigen;

Aangezien aanlegger aan dezen eisch voldeed en het bedrag van den wissel toen in speciën betaalde;

Aangezien aanlegger toen handelde zonder tegenover de Bank X. het minste voorbehoud hieromtrent te laten gelden, dat hij slechts één jaar later, op 24 November 1936, voor het eerst bewust werd dat verweerster eene nalatigheid zou hebben begaan en werd met een proces bedreigd ten einde een minnelijk schikkingsvoorstel vanwege de Bank uit te lokken;

Aangezien dit voorstel niet volgde en dat toen gedagvaard werd;

Aangezien de eisch in rechte niet ontvankelijk

is, dat niet wordt aangehaald dat het hier eene conditio in debiti zou gelden;

Dat tevens ook niet kan worden bewezen dat de Bank X. eene opdracht zou aanvaard hebben den kwestieuzen check te innen;

Aangezien de Bank, weliswaar, den check in betaling was gegeven doch dat het eenig gevolg hieruit voortspruitend was dat de check binnen de drie dagen zijner uitgifte moest geïnd worden;

Dat zulks op den tweeden dag geschiedde, daar de betrokkene bank, zeer kleine instelling, geen deel uitmaakte der compensatiekamer der Antwerpse Banken;

Aangezien aldus verweerster die niet ten dienste staat van aanlegger nog een dag vroeger dan wettelijk geëischt, den check liet innen;

Aangezien aanlegger geen cliënt is van verweerster doch wel van de Banque Mobilière de Belgique waar hij zijn gelden plaatste en beter dan verweerster weten moest welke de toestand zijner bank zijn kon;

Aangezien verweerster hoegenaamd geen betrekkingen had met de betrokkene bankinstelling en dat, indien aanlegger ongerust ware geweest aangaande de uitbetaling van den door hem uitgegeven check hij de inkasseerder of de Bank X. zelve hieromtrent had moeten verwittigen;

Aangezien zulks niet geschiedde en dat de Bank X. niet kon weten dat de Banque Mobilière op 4 December hare betaling zou staken;

Aangezien aldus geen enkel verwijt kan worden gericht tegenover verweerster noch zich steunende op de wetten welke het mandaat beheerschen (B. W. art. 1992) noch op basis van artikel 4 der wet van 20 Juni 1873 op de check;

Aangezien aldus de eisch noch ontvankelijk, noch gegrond is;

Aangezien aanlegger door een druk uit te oefenen klaarblijkelijk zocht te bekomen dat verweerster voor een deel haar verlies in de Banque Soc. Mobilière de Belgique zou dragen;

Aangezien verweerster aldus gerechtigd is eene schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding te eischen daar den eisch op geen enkele basis is gesteund of was;

Om deze redenen :

Meldt de Rechtbank dat de beschikkingen van de artikelen 2, 34 en 68 der wet van 15 Juni 1935 toegepast werden voor het opmaken van het exploit en de andere akten van rechtspleging welke het vonnis voorafgaan;

Wijst aanlegger af van zijnen eisch en bij tegen-eisch : veroordeelt hem aan verweerster te betalen de som van 500 fr. wegens tergend en roekeloos geding, gezamenlijk met de gerechtelijke intresten.

NOTA : Zie in zelfden zin : Hamel, Banques et Opérations de Banques, I, n° 590 ; Comm. Marseille, 12 April 1927, D. H. 1927, blz. 380 ; Beroep Parijs, 8 Juni 1935, D. H. 1935, blz. 465.

BESTUURLIJKE RECHTSPRAAK

Bestendige Deputatie van den Provincieraad
van Antwerpen

20 October 1937.

GEMEENTEBELASTINGEN. — BALKONS EN LOGIA'S. — DIENSTBAARHEID «NON AEDIFICANDI». — GEEN OPENBARE WEGENIS.

Kan niet als openbare wegenis beschouwd worden de private eigendom die belast is met een dienstbaarheid «non aedificandi».

Een gemeentetaks op de balkons en de logia's is niet toepasselijk op de logia's die aangebracht zijn boven een bouwvrije strook belast met de dienstbaarheid «non aedificandi».

Gezien het bezwaar ingediend tegen den aanslag voor 1936 in de belasting der gemeente Borgerhout, op balkons en loggia's;

Gezien litt. b van art. 1 van het taxereglement, dat luidt als volgt: «20 fr. per loopende meter op » het 1e verdiep en 15 fr. per loopende meter op » de andere verdiepingen, voor iedere loggia, die een » deel van de openbare wegenis inneemt of boven » de openbare wegenis geplaatst is »;

Overwegende dat het bezwaar steunt op het feit dat de belaste loggia geen uitsprong heeft op de openbare wegenis, alleen maar op privaten eigendom, waarop evenwel de dienstbaarheid rust van «non-aedificandi»;

Gezien het advies van het gemeentebestuur van Borgerhout;

Overwegende dat volgens dit advies de gemeente de bouwvrije strook beschouwt als deelmakend van het geheel der openbare wegenis;

Overwegende dat het instellen van bouwvrije strooken niet noodzakelijk geschiedt met het inzicht achteraf de private eigendom bij de openbare wegenis in te lijven; dat dienstbaarheid van achter-uitbouwen ook kan opgelegd worden met het doel van verfraaiing van het straatuitzicht, verluchting, enz.; dat deze «dienstbaarheid» aan de bouwvrije strooken niet het karakter-van-privaten-eigendom ontnemt; dat om bewuste strooken als deeluitmakend van de openbare wegenis te kunnen beschouwen, zij moeten onteigend, en de overgang van privaats naar openbaar domein geschied zijn;

Gelet op artikel 8 van de wet van 5 Juli 1871;

Besluit :

Art. 1. — Het bezwaar van reklamant wordt aangenomen en de gemeente tot de kosten verwezen.

Art. 2. — Een som van fr. zal onmiddellijk in onwaarde worden verrekend.

Art. 3. — Afschrift van dit besluit zal aan reklamant en aan het gemeentebestuur van Borgerhout betekend worden.

BIBLIOGRAPHIE

J. BERTA en Ernest VANDEVELD. — Wetten betreffende de staatsinrichtingen en het bestuur. — Eerste deel. — Grondwet en organieke wetten. — Etablissements Bruylant. — Brussel. — 1937.

Sinds geruimen tijd bestond er een dringende behoefte aan een Vlaamsche verzameling van de wetteksten betreffende het staats- en administratief recht. De uitstekende Fransche uitgave van de staatswetten bezorgd door Berta en Vandeveld was niet in 't Nederlandsch in den handel. Deze uitgave bestond wel onder den vorm van het handboek voor senatoren en volksvertegenwoordigers, doch het was uitsluitend voor deze laatste voorbehouden en was niet ter beschikking van andere personen.

Thans is aan dezen toestand een einde gesteld door de uitgave van het eerste deel der «Wetten betreffende de staatsinrichting en het bestuur», dat bij de Firma Bruylant is van de pers gekomen. Het is een lijvig boekdeel van 870 bladzijden en het bevat buiten de grondwet de provincie- en gemeentewetten, alle wetgevendende bepalingen betreffende de verkiezingen, de comptabiliteit van den staat, het onderwijs, het bestuur van Congo, het gebruik der talen, de militie en de nationaliteit. Het is voorzien van uitstekende aantekeningen en verwijst bij elk artikel naar de wetten en koninklijke besluiten die de groote organieke staatswetten hebben volledigd. Het bevat daarbij zeer belangrijke gegevens van rechtspraak.

Onnoodig te zeggen dat dit boek heelemaal bijgewerkt is tot op onzen dag en de talrijke wetgevendende wijzigingen van de laatste tijden er met de meeste nauwgezetheid in aangeduid werden.

De uitgave van dit werk is van aard te verhelpen aan een gebrek dat zich terdege deed gevoelen, niet alleen in onze Vlaamsche besturen maar tevens bij het hooger onderwijs in het staats- en administratief recht.

De Vlaamsche juristen in het algemeen en vooral de Vlaamsche administraties zullen de Firma Bruylant dankbaar zijn deze uitstekende uitgave ter beschikking te hebben gesteld van het groot publiek.

René Victor.

Mr Maurits LAMBRECHTS. — De Industrialisatie der Kempen en de hereeniging der Nederlanden. — Uitgeverij : Lannoo, Tielt, 1938; prijs 12 fr.; bl. 67.

Mr Maurits Lambrechts nam als motto voor zijn brochure de bekende uitspraak van Lodewijk de Raet : «de Vlaamsche beweging is niet op te lossen langs sentimenteelen weg, maar kan enkel langs economischen weg haar einddoel bereiken», een stelling, die in den loop der jaren als onjuist en als niet doeltreffend werd bevonden.

Uit een vrij romantische inleiding, waarin onze confrater zich meermaals aan economische retoriek bezondigt, vernemen wij, dat «het taalstrijdgedoe opgeslorpt werd door den kamp voor nauw-afgeijnde nationale doelstellingen (sic)», en dat «economische factoren eindelijk hun vechtpost hebben veroverd». In de daaropvolgende bladzijden, wordt deze meening verduidelijkt door een economisch-politieke thesis, die de meest konsekwente aanhanger van het historisch materialisme Mr. Lambrechts zou benijden. Deze economische-politieke stelling is de volgende : de Limburgsche en Antwerpsche Kempen worden meer en meer het voornaamste nijverheidsgebied van België; de Waalsche

koolmijnen zullen binnen vijftig jaar uitgeput zijn en de volledige verplaatsing van de Waalsche zwaarindustrie naar de Kempen is slechts een kwestie van jaren. Met de Limburgsche en Antwerpsche Kempen vormen Noord-Brabant en Rijks-Limburg één economisch geheel; de verschuiving van het industrieel zwaartepunt in België naar het Noorden en in Rijks-Nederland naar het Zuiden is een onontkoombaar feit; deze economische verschuivingen treffen elkander in hetzelfde gebied, waar reeds door de economische noodzakelijkheden en door de economische machten de staatsgrenzen werden overboud. Overeenkomsten betreffende de waterwegen, een tolunie en militaire akkoorden dringen zich op. Door het wegvagen van «verkeersbelemmeringen» en het «dooreenweven der economische belangen» zal dan spoedig aan het «begrip volkseenheid (sic)» opnieuw volledige waarde worden geschonken. De hegemonie van Brussel en van Den Haag zal worden gebroken, zoohaast de omvang der midden-Dietsche economische bedrijvigheid machtig genoeg zal zijn om de inkomsten der Belgische en Rijks-Nederlandsche schatkisten te beheerschen. Dan zullen de industriegebieden aan beide zijden der staatsgrens gelegen hun weg tot hereeniging opdringen en zal de roep van dit nijverheidsgebied luiden : Dietschland.

Het is hier niet de plaats om deze economische-politieke stelling van Mr. Lambrechts te onderzoeken. Stippen wij alleen aan, dat Mr. Lambrechts nog volledig verstrikt zit in het negentien-eeuwsche denken, en geen besef blijkt te hebben van de omwentelingen en gebeurtenissen, die zich sinds het Versailles-verdrag in Europa hebben voltrokken. De tijd, dat men z.g. nationale verzuchtingen op de wijze van Mr. L. hoopte te verwezenlijken en dat men van het «wegvagen der verkeersbelemmeringen» en het «dooreenweven van economische belangen» een herstel der «volks»-eenheid verwachtte is reeds lang voorbij. Hoe Mr. Lambrechts vastzit in de mechanische ideologieën van de negentiende eeuw bewijst zijn vage-opvatting over de hereeniging der Nederlanden, die hij niet als een politieke samenbundeling van het Heel-Nederlandsche volk in één staat ziet, doch als een samenvoeging van de Belgische en Rijksnederlandsche staten, een staatkundige constructie, waarvan het middelpunt in een Katholiek midden-Nederland zou liggen !

Abstractie gemaakt van deze beschouwingen brengt de brochure van Mr. Lambrechts ons in bondige trekken een treffend beeld van de economische ontwikkeling der Kempen. Zij bevat een aantal positieve gegevens over de productiemogelijkheid van steenkool, staal, glas, petroleum, naast een overzicht van de reeds bestaande mijnen, fabrieken en nijverheden. Waar Mr. L. het heeft over de denationalisatiepogingen van de vreemde aandeelhouders (er wordt geen woord gerept over de volksverbastering en de duizende vreemdelingen!) is hij uiterst onvolledig, en te zeer geneigd om het gevaar en de verderfelijke gevolgen van deze toestanden te minimaliseeren. Het door hem aangestipte feit, dat de economische ontwikkeling der Kempen thans belemmerd wordt door de Fransche en Waalsche aandeelhouders, die meester zijn over den bodem, had o.i. Mr. Lambrechts moeten overtuigen, dat niet door «economische noodzakelijkheden» alleen zijn «hereeniging der Nederlanden» zal gebeuren.

Hij zal het ons niet kwalijk nemen, indien wij om te besluiten, onzen grooten twijfel uitdrukken over zijn optimisme en zijn economische logica. *E. Boonen.*

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

H. A. ZWENDELAER. — *Contrat de Louage et de Services.* — *Maison Ferd. Larcier.* — *Brussel.* — 1938.

In dit boek wordt door Mr Zwendelaer, advocaat bij het Hof van beroep te Brussel, een volledig overzicht gegeven van heel de wetgeving betreffende de verhuring van diensten. Het is vooral belangrijk en tevens origineel door de groepeerings van de stof die voor het eerst op dergelijke wijze wordt voortgebracht.

De auteur bespreekt eerst en vooral de wettelijke bepalingen betreffende het arbeidskontraakt en sluit bij de bespreking der wet van 10 Maart 1900 de beschouwingen aan betreffende de juridische toestand der werklieden die thuis werken (wet van 10 Februari 1934) alsook de wettelijke bepalingen betreffende het werkhuisreglement en de betaling van het salaris.

Hierna komt het bediendenkontraakt aan de beurt waarna behandeld worden: het kontraakt tot aanwerving van dienstpersoneel en de overeenkomsten betreffende de aanwerving van het personeel der scheepvaart en het scheepsvolk.

Na deze algemeene wetgevende bepalingen uitvoerig te hebben besproken en toegelicht geeft de schrijver een overzicht van de sociale wetgeving in zooverre ze betrekking heeft op de verhuring van diensten, namelijk de wetgeving van den arbeid van vrouwen en kinderen, de arbeidsduur, de zondagrast, het betaald verlof, de vergoeding voor werkongevallen en de beroepsziekten.

Tenslotte worden nog behandeld de verschillende maatregelen die de wetgever heeft genomen om deze sociale wetgeving te beschermen, namelijk de arbeidsinspectie en eindelijk wordt in een laatste hoofdstuk gehandeld over de inrichting, de procedure en de rechtspraak der werkrechtshraden en der arbitrage-organismen.

Het werk wordt besloten met de behandeling der wet op de familievergoedingen.

Alle hoegenaamde vraagstukken die passen in het breed en algemeen kader der verhuring van diensten worden dus hier systematisch en in logische volgorde gegroepeerd en behandeld.

Het is stellig het eerste werk dat het vraagstuk op deze breede wijze opvat en dat een zoo duidelijk overzicht geeft van het ruime veld waarop de wetgeving betreffende dienstverhuring zich heeft doen gelden.

René Victor.

G. VANDENBULCKE. — *Code électoral et textes coordonnés des lois et arrêtés relatifs aux Elections législatives, provinciales, communales, consulaires et prud'homales.* — *Maison Ferd. Larcier.* — *Brussel.* — 1938.

De heer Vandenbulcke, hoofdinspecteur bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft een nieuwe uitgave bezorgd van al de wetten betreffende de verkiezingen, onder den algemeenen titel «Code électoral».

De uitgave bevat de samengeschatte teksten van alle wetten betreffende de wetgevende verkiezingen alsook betreffende de verkiezingen voor provincie, de gemeente, de handelsrechtbanken en de werkrechtshraden. De verschillende Koninklijke besluiten die de wetten volledig zijn eveneens in de uitgave opgenomen.

Naar aanleiding van de aanstaande gemeenteverkiezingen zal dit werk een aanzienlijk practisch nut bieden.

WETGEVING

KONINKLIJK BESLUIT van 7 Februari 1938, houdende oprichting van twee cultuurraden in het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

Het ontwerp van koninklijk besluit dat de Regeering de eer heeft aan de goedkeuring van Uwe Majesteit te onderwerpen, heeft ten doel de oprichting, in het Ministerie van Openbaar Onderwijs, van twee cultuurraden, waarvan de eene zich van de Fransche taal, de andere van de Nederlandsche taal zal bedienen. Het belichaamt het verlangen van de Regeering om alle maatregelen te nemen die de verrijking van het cultureel bezit van de Natie kunnen bevorderen.

De taak van de cultuurraden, zooals zij in dit ontwerp wordt omschreven, omvat gansch het geestelijk leven van de Natie: de wetenschap, het onderwijs en de kunst, ook waar deze in het volk tot uiting komt.

Ieder voor zijn eigen taalgebied, moeten de cultuurraden al hetgeen de beschaving van dit gebied uitdrukt, verdedigen en tot een hooger peil opvoeren.

Hieruit blijkt, dat elk van beide raden zijn eigen werkkring heeft. De te bestudeeren vraagstukken moeten immers, in beide landstreken, worden opgelost met inachtneming van haar eigen karakter, haar cultureele autonomie en de bijzondere behoeften van haar intellectueel leven. Dit neemt niet weg, dat vele zaken het gansche land aanbelangen, zoodat maatregelen dienen genomen, die zonder aan de cultureele ontwikkeling van iedere taalgrens afbreuk te doen, de onontbeerlijke eendracht handhaven. Het is dus noodig dat beide raden naast elkander werken en met elkander in voeling blijven. Om deze reden zullen gemeenschappelijke vergaderingen plaats hebben voor de vraagstukken die tegelijk beide raden aanbelangen. Het voorzitterschap van zoodanige vergaderingen behoort aan den Minister van Openbaar Onderwijs.

Om met vrucht te arbeiden, moeten de cultuurraden een advies kunnen uitbrengen over de toepassing van de taalwetten door den Minister van Openbaar Onderwijs en hem te dien aanzien alle nuttige voorstellen kunnen doen.

Nieuwe maatregelen van algemeen bestuur ter uitvoering van bedoelde wetten te nemen, dienen ook vooraf aan de raden te worden onderworpen.

Het spreekt vanzelf dat de cultureele vraagstukken niet van de onderwijsvraagstukken kunnen worden gescheiden, wegens het verband dat tusschen beide ten aanzien van de geestesvorming bestaat. Ook zullen de cultuurraden zich met algemeene onderwijsvraagstukken moeten bezighouden. Zij moeten dienomtrent zich in hoofdzaak wijden aan het onderzoek van de vraagstukken waar de opvoeding en de opleiding van onze jeugd mede gemoeid zijn. Hun werking kan in dit opzicht zeer vruchtdragend wezen, onder meer waar het er op aankomt den samenhang van de programma's der verschillende leergraden te verzekeren.

Buiten deze onderwijsvraagstukken, zijn er andere die de aandacht van de raden zullen trekken. Laat ons, onder meer, vermelden het aan het licht brengen van de schatten die wij op het gebied van kunsten en letteren bezitten, de uitingen op folkloristisch gebied, de aanmoedigingen aan kunstenaars te verleenen, de ontwikkeling van de volksopleiding door middel van voordrachten, tooneelvoorstellingen, die evenzeer als en soms meer dan de school, de cultuur van een volk uitmaken. Artikel 6 van het ontwerp geeft hun de gele-

genheid om, te dien aanzien, bij het opmaken van de begrooting van het departement, voorstellen bij den Minister van Openbaar Onderwijs in te dienen.

Waar aan Uw Majesteit voorgesteld wordt de leden van de cultuurraden te kiezen onder personaliteiten tot de wereld der wetenschappen, der kunsten en der letteren behorende, wenscht de Regeering dat deze raden de keur van de Natie vertegenwoordigen. Hun leden moeten aan de twee taalstreken vertrouwen inboezemen en dit vertrouwen verdienen door maatregelen voor te stellen, waarbij het behoud en de bloei van beide culturen worden bevorderd.

De raden zullen beschikken over alle middelen van onderzoek, welke zij behoeven ter behoorlijke vervulling van hun taak.

Indien de leden van deze raden oordeelen dat zekere hun onderworpen zaken een bijzondere bevoegdheid in administratief of wetenschappelijk opzicht vergen, staat het hun vrij een beroep te doen op de medewerking van personen die hen kunnen voorlichten. Zij hebben ook de vrijheid de ambtenaren te hooren, die belast werden met het onderzoek van de aan de orde gebrachte vraagstukken, en bij de betrokken departementen de noodige inlichtingen in te winnen.

De overige bepalingen van het ontwerp van koninklijk besluit dat aan Uw Majesteit wordt onderworpen, hebben geen toelichting noodig. Zij voorzien onder meer dat de raden met elkander in voeling blijven door hun adviezen wederzijds mede te deelen. Het spreekt vanzelf, dat de bevoegde Minister de adviezen van de raden, die altijd met redenen omkleed zullen zijn, bij de voorstellen zal voegen welke, na bespreking in deze raden, aan Uw Majesteit zullen onderworpen worden.

Voor het indienen van de adviezen wordt een termijn gesteld.

Artikel 14 bepaalt regelen ten aanzien van de besprekingen in de raden. Onder meer wordt gezegd, dat zoo, voor eenige zaak, uiteenlopende zienswijzen bestaan, ook het advies van de minderheid aan den bevoegden Minister wordt overgemaakt. Verder zullen de raden en de gemeenschappelijke vergaderingen hun huishoudelijke reglementen opmaken, waarop de koninklijke goedkeuring zal worden verzocht.

Ziedaar de voornaamste bepalingen van dit ontwerp van koninklijk besluit, dat, zoo Uw Majesteit er zich mede vereenigt, de cultuurraden in de gelegenheid zal stellen een taak te vervullen die, de Regeering is er diep van overtuigd, een grooten invloed zal uitoefenen op de zedelijke en geestelijke ontwikkeling van de Natie.

KONINKLIJK BESLUIT

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op artikel 29 van de Grondwet;

Op de voordracht van Onze in Rade vereenigde Ministers,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. Er worden in het Ministerie van Openbaar Onderwijs twee cultuurraden, een die zich van de Fransche en een die van de Nederlandsche taal bedient, opgericht.

Art. 2. Beide raden hebben tot hoofdtaak het vraagstuk van de culturele ontwikkeling van de Natie van alle zijden te bestudeeren en naar voren te brengen al wat door middel van een wet of een maatregel van algemeen bestuur, tot den bloei der letteren, kunsten en wetenschappen kan bijdragen.

De cultuurraden brengen hun voorstellen ter kennis van de betrokken Ministers.

Art. 3. Beide raden hebben gelijke bevoegdheid, ieder voor de taalgroep waartoe hij behoort.

Voor vraagstukken die beide raden tegelijk aanbelangen, houden de leden een gemeenschappelijke vergadering, onder het voorzitterschap van den Minister van Openbaar Onderwijs die ze bijeenroept, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van een van beide voorzitters van de raden.

Art. 4. De raden mogen hun advies geven voor de toepassing van de wetten betreffende het gebruik der talen in het onderwijs en in het bestuur van het openbaar onderwijs. Zij zijn bevoegd voorstellen in te dienen, welke de volkomen toepassing van deze wetten kunnen verzekeren.

Art. 5. De Minister van Openbaar Onderwijs is gehouden het advies van de raden in te winnen :

1° Voor alle ontwerp van koninklijk besluit te nemen ter uitvoering van de wetten op het gebruik der talen in het bestuur van het openbaar onderwijs en in het onderwijs zelf;

2° Voor alle algemeene vraagstukken betreffende de programma's van de verschillende graden van het onderwijs en voor dezer samenhang;

3° Voor alle benoemingen van professoren en docenten bij het hooger onderwijs, wanneer de academische overheden die geraadpleegd werden, uiteenlopende adviezen hebben uitgebracht.

De voorstellen en adviezen van den raad worden met redenen omkleed.

Art. 6. De raden stellen den Minister van Openbaar Onderwijs in kennis met alle overwegingen welke zij dienstig achten ter zake de begrooting van zijn departement, en welke betrekking hebben op de hun toevertrouwde taak.

Art. 7. Iedere raad bestaat uit vijf leden, onder wie een voorzitter, welke door Ons, op voorstel van den Minister van Openbaar Onderwijs, voor een termijn van drie jaren benoemd worden. Hun mandaat kan worden vernieuwd. Zij die, in den loop van het driejaarlijksch tijdvak, ter voorziening in opengevallen plaatsen worden benoemd, treden bij het einde van dit tijdvak af.

Art. 8. De leden worden gekozen onder personaliteiten behorende tot de wereld der letteren, der wetenschappen en der kunsten, en bij voorkeur onder de professoren der universiteiten van het land, de leden der academiën, de bestuurders van inrichtingen voor middelbaar, normaal-, technisch of kunstonderwijs van den hoogen graad.

Art. 9. Iedere cultuurraad benoemt, buiten zijn leden, zijn secretaris.

Voor het secretariaat van de gemeenschappelijke vergaderingen zorgt Onze Minister van Openbaar Onderwijs.

Art. 10. De voorzitter van iederen raad mag op de vergaderingen de ambtenaren ontbieden die belast werden met het onderzoek van de vraagstukken aan de besprekingen van den raad onderworpen. Deze ambtenaren hebben geen stemrecht.

Art. 11. Ter vervulling van hun taak, mogen de raden het advies inwinnen van bijzonder bevoegde personaliteiten behorende tot de wereld der wetenschappen, der kunsten en der letteren.

Art. 12. Beide raden deelen elkander voor alle behandelde zaken, hun advies mede.

Art. 13. De over de benoemingen uitgebrachte adviezen moeten den Minister van Openbaar Onderwijs toekomen binnen vijftien dagen na dien waarop deze adviezen werden gevraagd.

Voor alle andere aangelegenheden, worden de door Onze Ministers gevraagde adviezen binnen den door

hen bepaalden termijn, die ten minste vijftien dagen moet bedragen, ingediend.

Art. 14. Voor alle geldige beraadslaging, is de aanwezigheid van drie leden vereischt.

De adviezen van de raden en van de gemeenschappelijke vergadering worden bij meerderheid van stemmen uitgebracht.

Bij staking van stemmen, geeft de stem van de voorzitters der raden en den voorzitter van de gemeenschappelijke vergadering den doorslag.

Het advies van de minderheid wordt bij dat der meerderheid gevoegd en aan de bevoegde Ministers overgemaakt.

Bij afwezigheid van den voorzitter van een der raden, behoort het voorzitterschap aan het oudste lid.

Art. 15. Ter vervulling van hun culturele taak, mogen de raden bij de betrokken departementen inlichtingen inwinnen, welke onder het gezag van den bevoegden Minister zullen worden verstrekt.

Art. 16. Iedere raad en de gemeenschappelijke vergadering maken, onder Onze goedkeuring, hun huiselijk reglement op.

Art. 17. De Minister van Openbaar Onderwijs bepaalt de wijze van bezoldiging van de voorzitters, leden, secretarissen en eventuele medewerkers van de raden.

Art. 18. Onze Minister van Openbaar Onderwijs is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 7 Februari 1938.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Vergadering van den algemeenen raad

De Algemeene Raad van het Verbond der Belgische Advocaten vergaderde ten Gerechtshove te Brussel op 29 Januari 1938 te 14 u. 30, onder voorzitterschap van Mr. Henri Jaspar; naast den voorzitter hadden plaats genomen: MMrs Franck en Heuze, ondervoorzitters; Struye, algemeen-secretaris, en J. Favart, secretaris.

Waren aanwezig: MMrs Van Weddingen, Voets, Gheude, Landrien, Van Overbeke, Sasserath, Emile Janson, Emond, Quintin, Hamaide, Van Hemelrijk, Van Reepinghen, Van Camp en Verougstraeten (van Brussel); Wijnen, Diercxsens, Victor, Stockmans, Van der Plancken (van Antwerpen); Vaerendonck (van Gent); Demay, Harmignies (van Bergen); Chevalier (van Doornijk); Broeckaert (van Dendermonde); Francq, Hanquinet (van Charleroi); Van den Berghe (van Kortrijk); Callewaert (van Aalst); Van Haelst (van St Niklaas); Janne, Linon (van Verviers); Stellingwerf (van Hasselt); Delhay (van Marche).

Lieten zich verontschuldigen: MMrs Masson (Bergen); Carton de Wiart en Coppieters de Gibson (Brussel); Appelman (Aarlen); Albert (Tongeren); Horgnies en Juste (Charleroi); Quoillin (Verviers).

De voorzitter geeft het voornemen te kennen van de inrichting door het Verbond van een buitengewoon algemeene vergadering te Brussel waarop de hervorming van het stagereglement zou besproken worden. Buiten de leden van het Verbond, zullen op deze vergadering al de advocaten uitgenoodigd worden die geen tien jaar aan de balie ingeschreven zijn. De jonge confraters zullen voorzeker met belangstelling aan de bespreking van dit onderwerp deelnemen en tevens zal hunne aandacht gevestigd worden op de werkzaamheden van het Verbond.

Na bespreking, waaraan deelnamen MMrs Struye,

Wijnen, Gheude, Chevalier, Van Overbeke, wordt het voorstel goedgekeurd en aangenomen.

De gewone algemeen vergadering van Juni of Juli zal dit jaar plaats hebben, ofwel te Kortrijk of te Antwerpen. Desaangaande zal binnen kort eene beslissing worden genomen.

De dagorde der gewone algemeen vergadering wordt vervolgens behandeld. Bij deze bespreking komen aan het woord: Mrs Vaerendonck, Van Overbeke, Janne, Stockmans, Van Haelst, Wijnen, Sasserath en Gheude.

De Raad beslist dat de volgende onderwerpen aan de dagorde der gewone algemeen vergadering zullen gesteld worden.

1) «Het statuut der verdediging in strafrechterlijke zaken». Verslaggevers: MMrs Wijnen en Sasserath.

2) «De werkloosheid der intellectuelen in verband met het beroep van advocaat». Verslaggevers: MMrs Vaerendonck en Linon.

3) «Eenmaking der rechtspraak in zake beroepsregelen». Verslaggevers: MMrs E. Janson en Van Overbeke.

De Raad neemt met genoeg kennis van de uitnoodiging der Balie van Luxemburg; het bestuur zal zich in betrekking stellen met deze balie om dezen uitstap verder te regelen.

De Raad geeft opdracht aan het bestuur om bij den minister van Justitie aan te dringen opdat de noodige maatregelen zouden getroffen worden ter verwezenlijking van de wenschen van het Verbond inzake «Zaakwaarnemers», «Tuchtraden van beroep» en «Pensioenkas der advocaten».

Te 16 uur gaat de vergadering uiteen.

VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT

Het jaarlijksche stagisten-souper, voorafgegaan door een spreekbeurt over de plichten van de advocaten, ging door op Woensdag 2 Februari.

Talrijke jongeren waren opgekomen voor de vergadering van 6 uur, waarop Mr. Maurits Matthys, lid van den Tuchtraad en oud-voorzitter der Vlaamsche Conferentie, op gemoedelijken toon een uiteenzetting gaf over de verplichtingen van de advocaten, vooral de jongeren. Hij wees er op hoe een advocaat vooral eerlijk moet zijn tegenover zijn cliënt en zijn tegenstrever, wat men zou kunnen noemen «fair play». Hij eindigde met aan allen een aangenamen avond te wenschen, waarop, de daad bij het woord voegende, het gezelschap naar den «Ouden Barreel» ging, waar in de stemmige zaal der oude afspanning de tafel gedekt stond.

Diverse voorgerechten, Gentsche hutsepot en pannekoeken, wachtten er de hongerige magen. Tijdens den disch werd onder de stagisten, met eenparigheid van stemmen, als afgevaardigde bij het bestuur verkozen mevrouw De Rijke-De Cordier.

De avond verliep in de beste stemming.

* * *

Op Woensdag 2 Maart lezing door Mr. W. De Groote over het «Handelsfonds». Verder staat op het programma: de bespreking der statuten en het vraagstuk der Vlaamsche Academiën.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best